

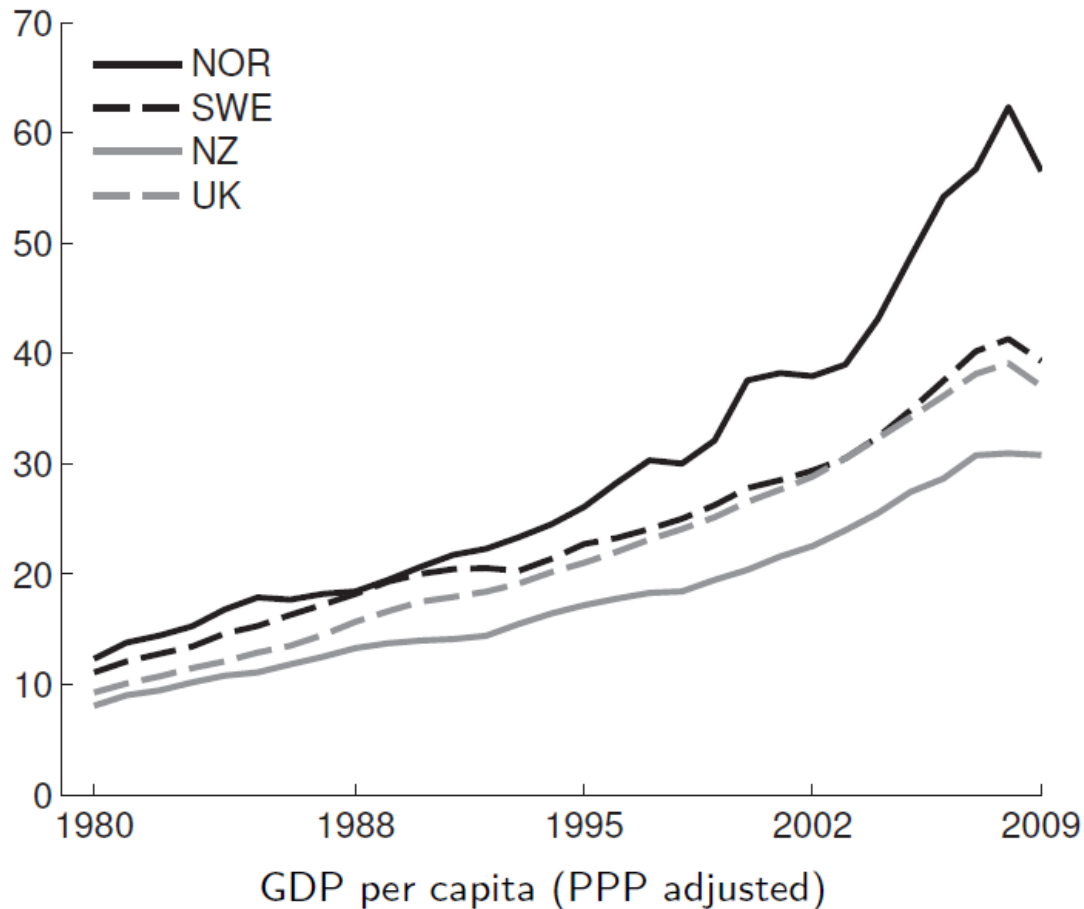
Good luck or good policy?

Blis Årskonferanse 10. mars 2015

Hilde C. Bjørnland

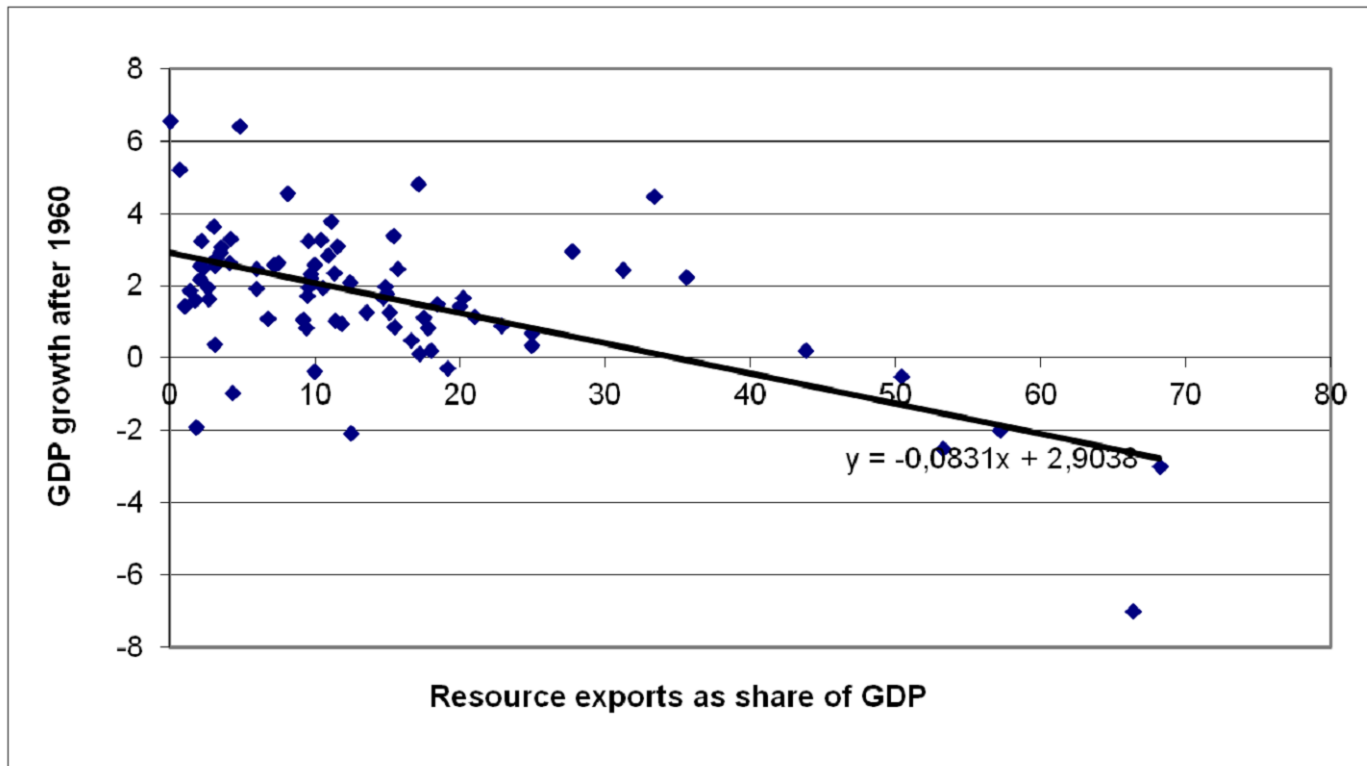
Senter for anvendt makro- og petroleumsøkonomi (CAMP)

The Economist: Norway-The rich cousin in the North

- ❑ Hvorfor har det gått så bra i norsk økonomi? Og hva nå?
- ❑ Hvor mye er flaks og hvor mye er godt politisk håndverk?
- ❑ *Egentlig skulle det ha gått ganske dårlig...*

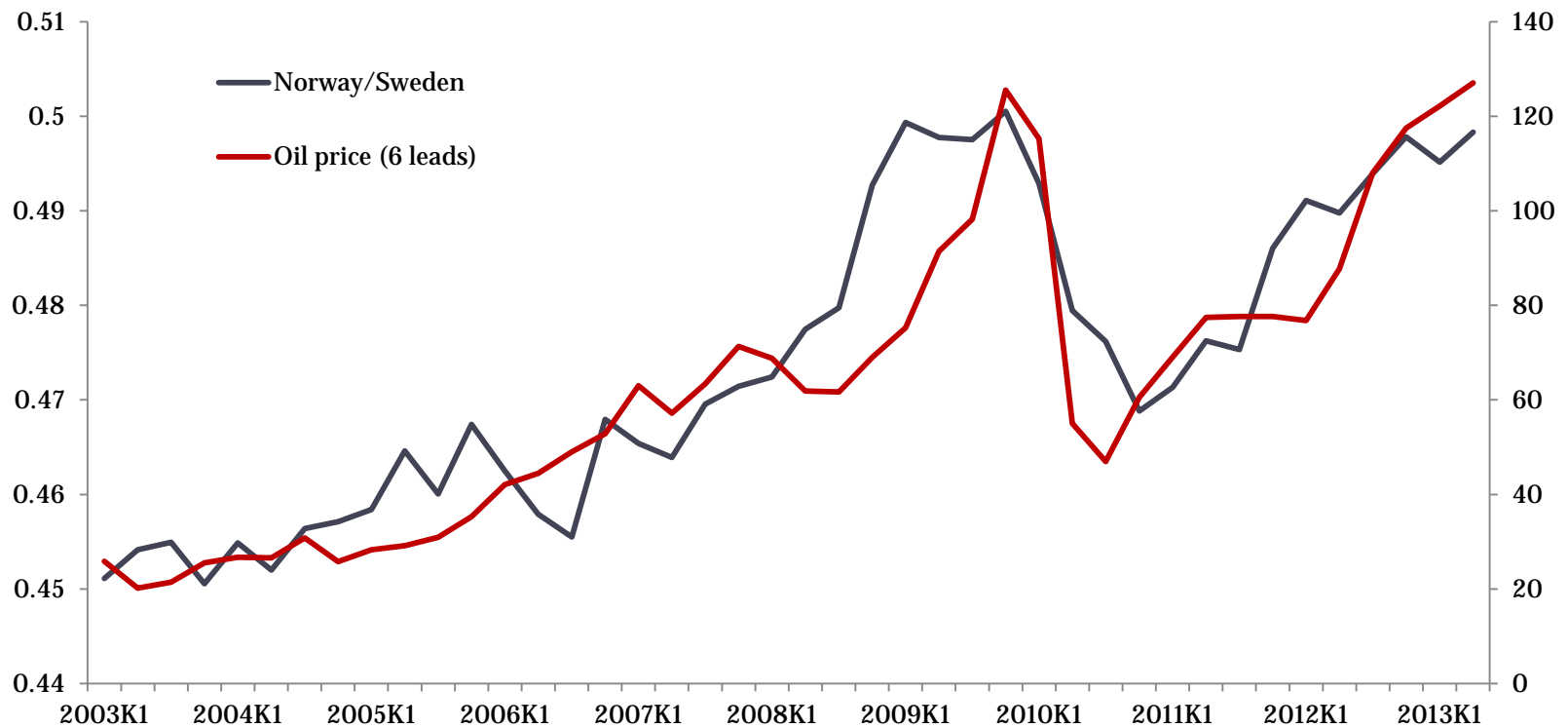
Stor ressursrikdom gir lav vekst (*Hollandsk syke og ressursforbannelse*)

Kilde: Torvik (2009)

- ❑ Ikke sikkert det er så interessant å sammenligne gjennomsnittlig effekter av olje mellom land som Nigeria og Norge.
- ❑ Kan man være rik på ressurser og unngå Hollandsk syke?
- ❑ Kanskje er vi mer like land som har samme institusjoner som oss?

Samvariasjon mellom oljepris og økonomisk aktivitet i Norge versus Sverige

Kilde: SSB, SCB og Hilde C. Bjørnland

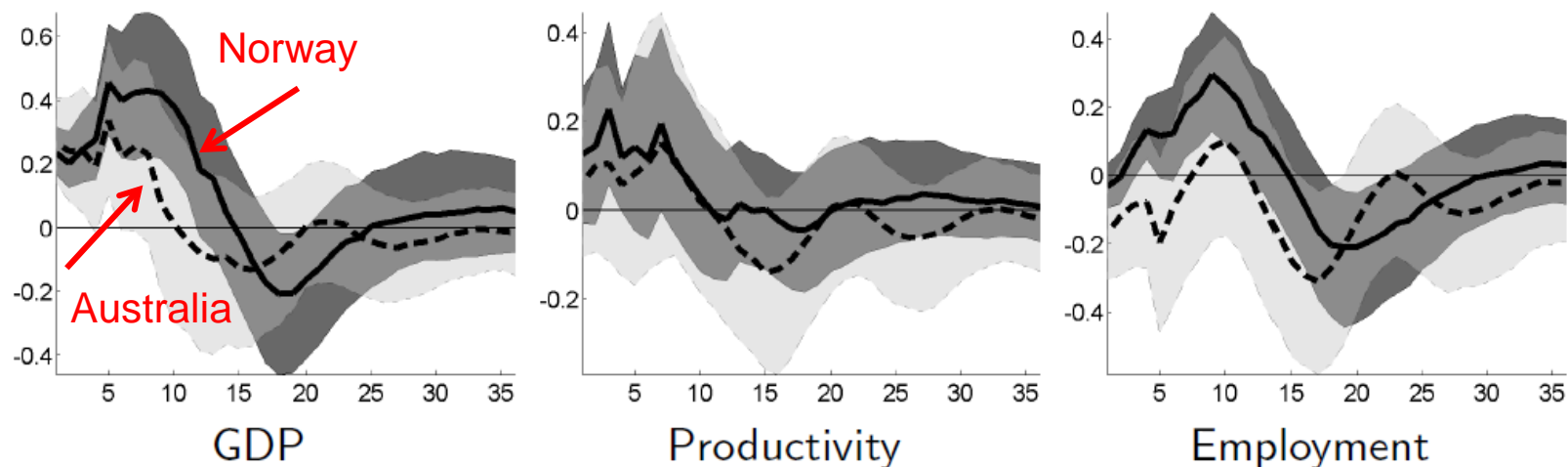
Ringvirkninger av olje og gas

- ❑ Ny forskning viser at aktivitet i petroleumsnæringen kan ha store ringvirkninger til andre næringer: Allcott og Keniston (2014), Smith (2014) og Bjørnland og Thorsrud (2014)

Norge: Aktivitet i olje og gass vekstmotoren i Norsk økonomi

- Store positive ringvirkninger til fastlandet i form av økt vekst i etterspørsel, produksjon, sysselsetting, reallønn og formue
- Viktig kanal: Produktivitet
- Byggebransjen, forretningsmessige tjenester og eiendomsbransjen driver med
- **NB:** Siste årene har mye av stimulansen til norsk økonomi kommet via økte oljepriser. Økte kostnader og redusert konkurransevne. Sårbare

Effekt av 1% **resursboom**, present. Norge (heltrukken); Australia (stiplet)

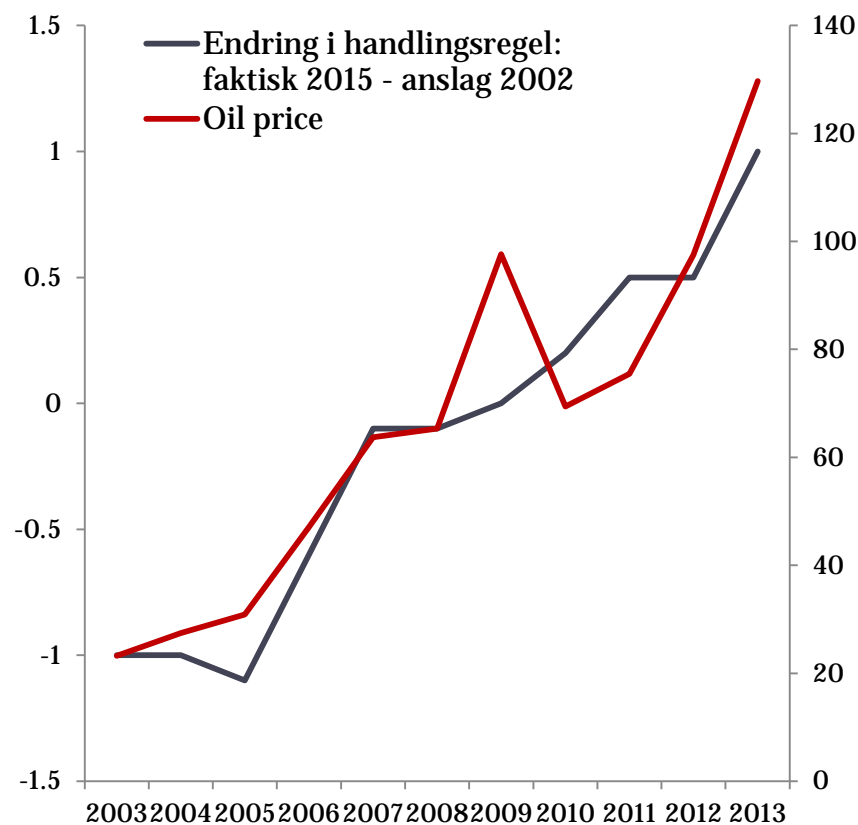
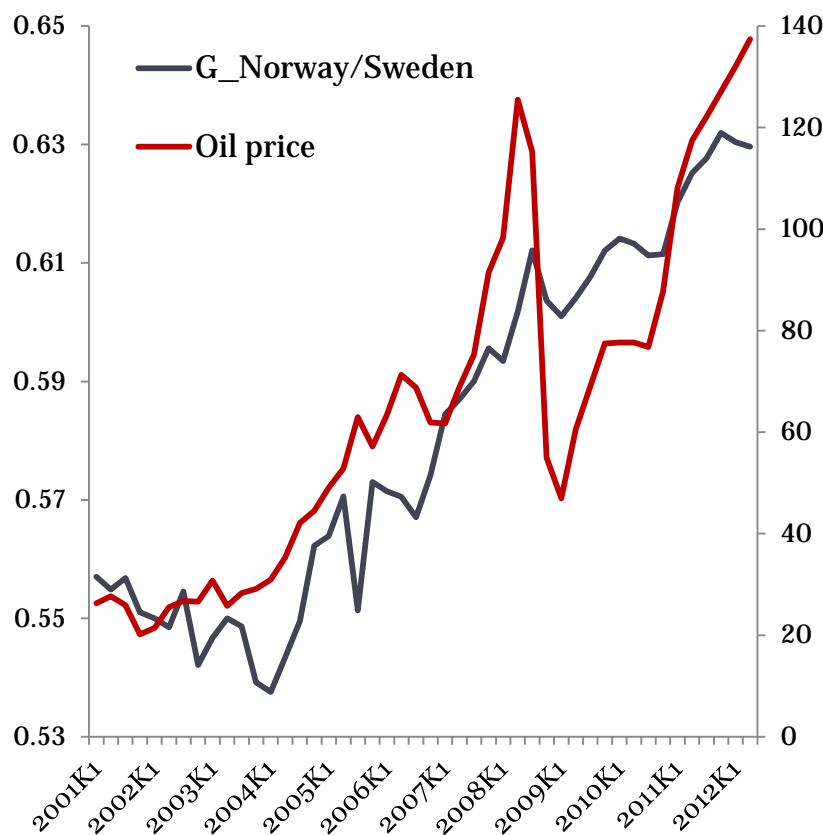

- Norway: 30 percent of fluctuations in GDP and 55 percent of fluctuations in productivity explained by this shock.
- Australia: 15 percent of fluctuations in GDP and 6 percent of fluctuations in productivity explained.

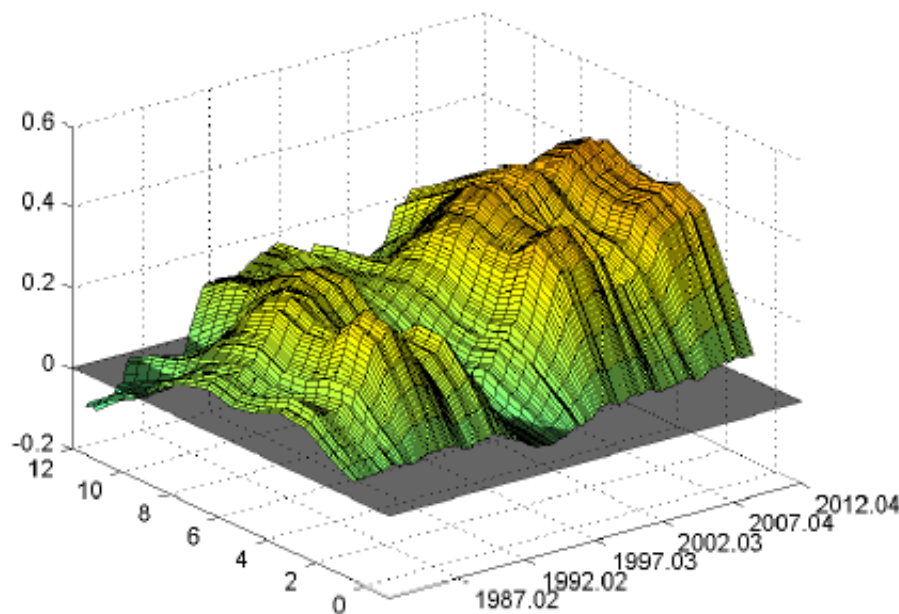
Look to Norway

- ❑ Norge trukket frem som eksemplarisk - Sparer i et oljefond
- ❑ Har skilt bruk fra opptjening. Sparer mesteparten av oljeinntektene og bruker kun en liten del (4 %) av fondet hvert år (handlingsregelen)
- ❑ Men fondet har vokst. Har vi blitt oljeavhengige?
- ❑ Har oljepengebruken bidratt til å *forsterke* virkningen av et oljeprissjokk på norsk økonomi?

Offentlige utgifter har økt relativt mer i Norge enn i Sverige, periodevis medsyklisk med oljeprisen (og oppjustering av handlingsregelen)

Bidrar finanspolitikken til å dempe konjunktorene?

Kilde: Bjørnland og Thorsrud (2015)

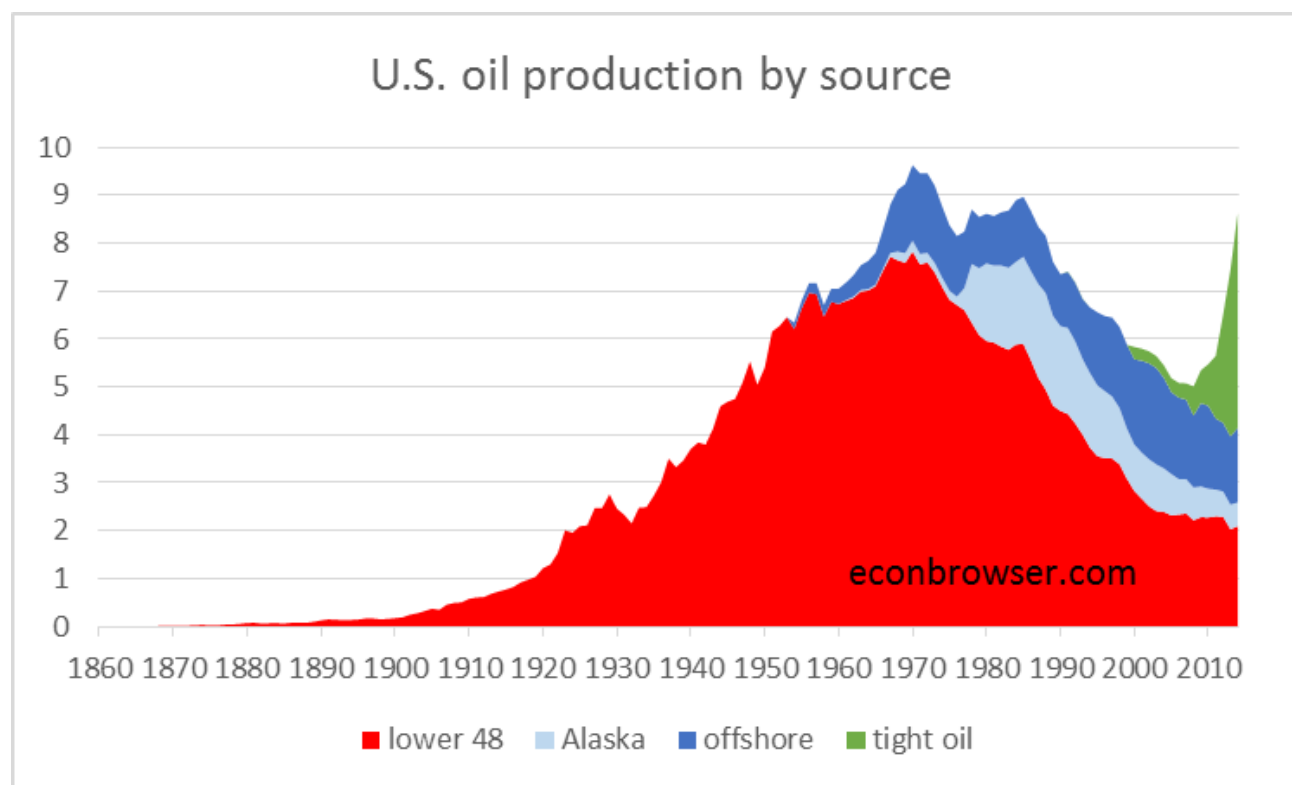
- **Figur: Virkning av økte oljepriser på offentlige sektor i forhold til fastlandsøkonomien**
- **Finanspolitikken har vært mer medsyklisk med oljeprisen siden handlingsregelen ble innført, særlig når det er sjokk på tilbudssiden**
- **Topp på 1980-tallet og i dag. Mindre handlingsrom når konjunktorene snur**

Nå snur fortegnet!

Virkingen på norsk økonomi av lave oljepriser avhenger av: (worst case)

- Hvorfor oljeprisen faller (**etterspørsel**/tilbud)
- Hvor lenge den vil være lav (**utover 2015?**)
- Reaksjon i oljebransjen: Reduksjon i kostnader fremfor **kutt i investeringene?**
- Men fallet i valutakursen har vært mye sterkere enn det vi har sett tidligere

Et tilbudssjokk i USA

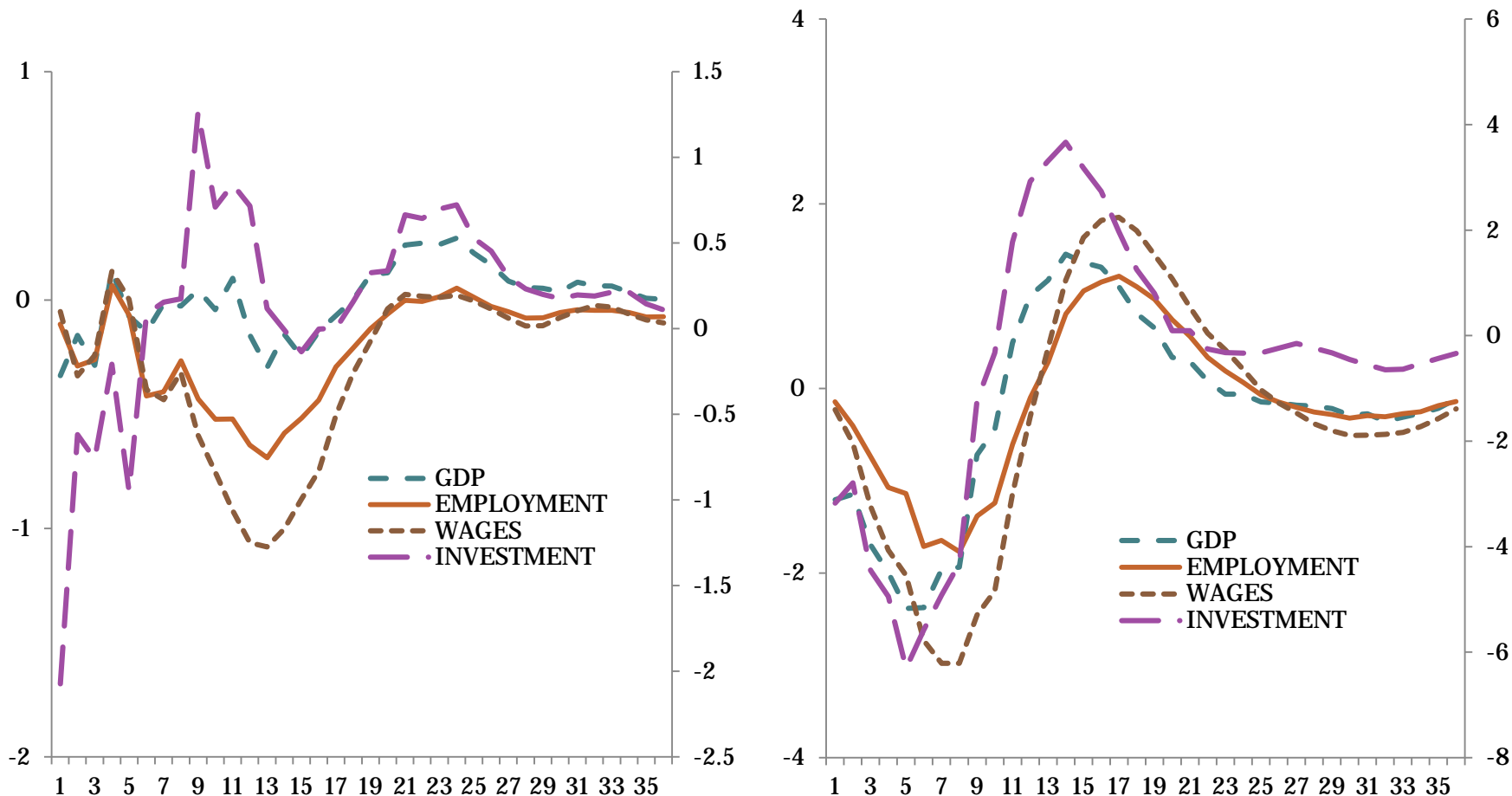
Virkning av et 25% fall i oljeprisen pga:

- Økt tilbud av olje ('oil price shock') – **svakere virkning på norsk økonomi da global vekst øker**
- Fall i global aktivitet – **svekker norsk økonomi**

NB. Oljeprisen faller i 1-1,5 år, så øker prisen gradvis igjen

Virkning på fastlandet avhenger av hvorfor oljeprisen faller; 'tilbudssjokk' (venstre) 'etterspørselssjokk' (høyre)

NB: Merk investering er plottet mot høyre akse

Hva nå?

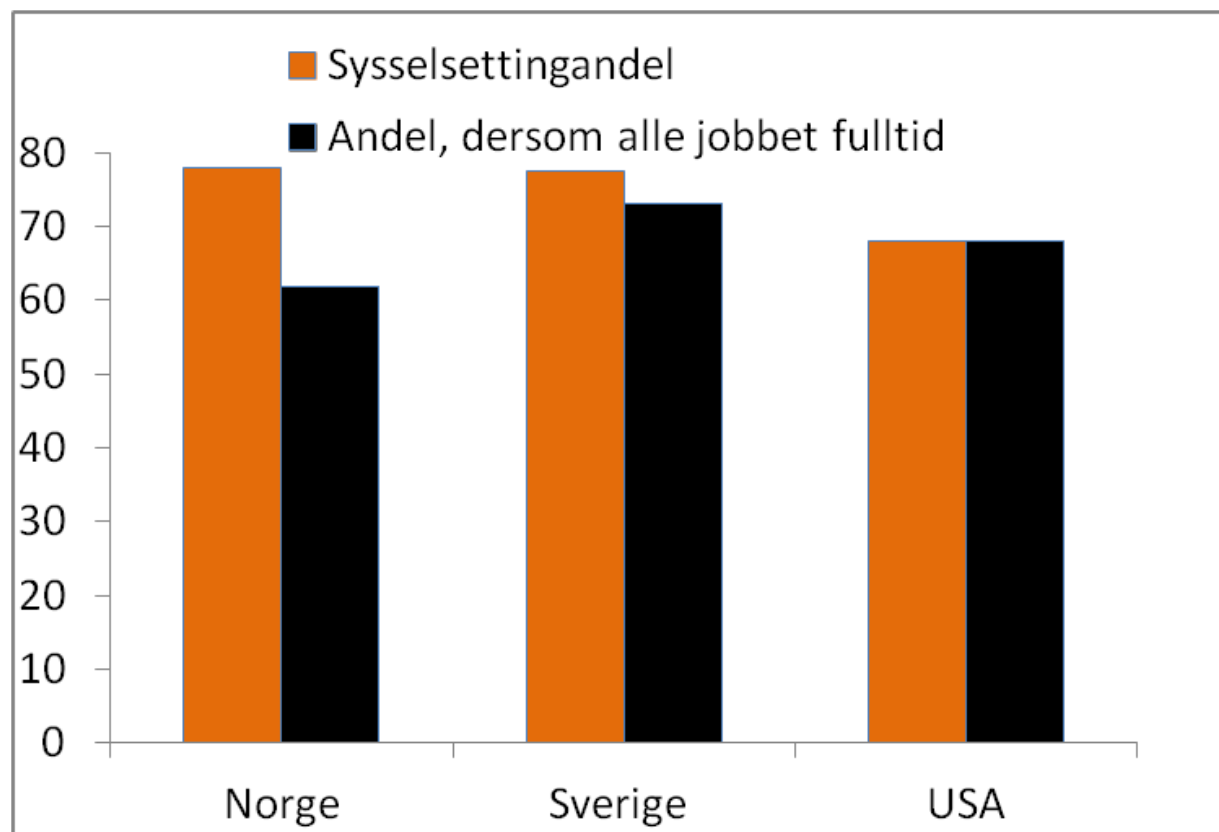
Den rike fetteren i Nord

Late nordmenn hviler på oljen

Nordmenn tar oftere langhelg

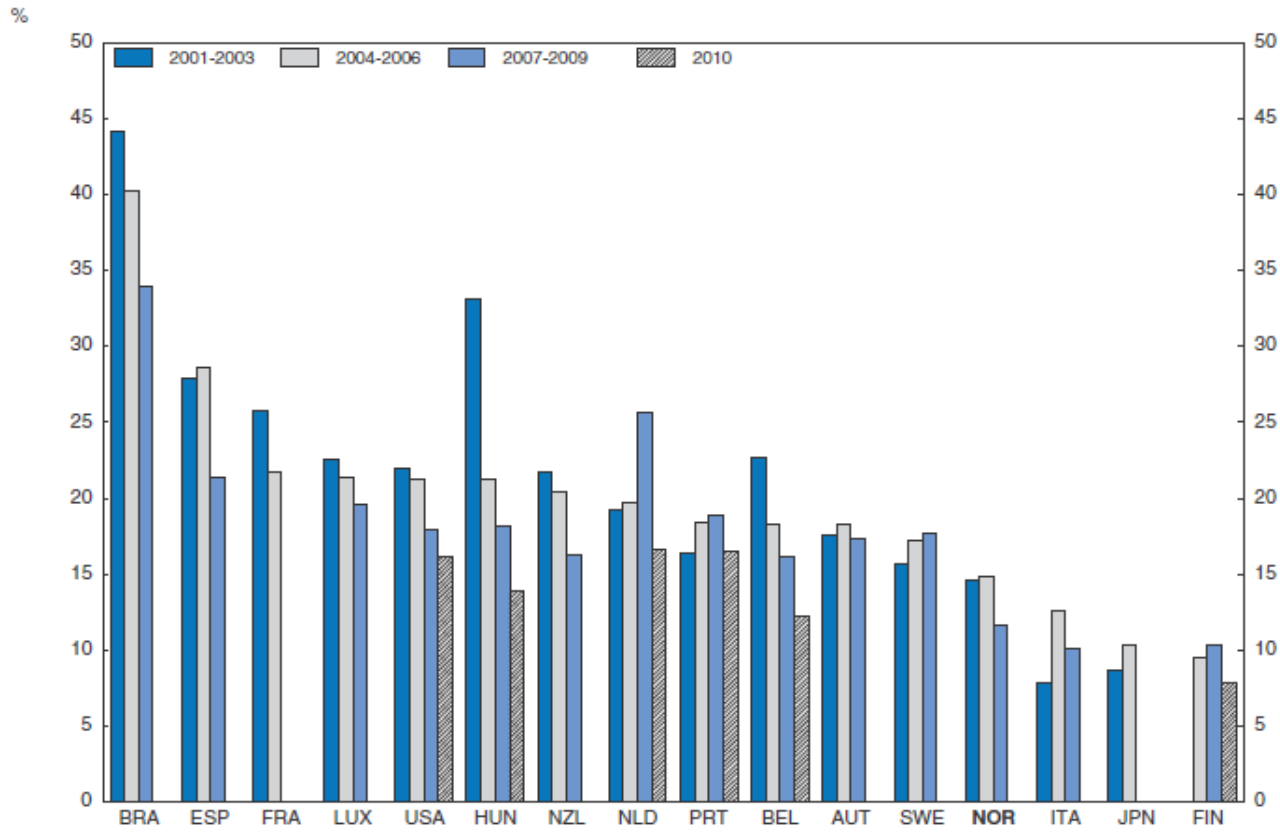
Mange i arbeid, men ikke alle jobber like mye ...

Note: Antar fulltid=1800 timer (37,5 timer x 48 uker) = OECD snitt

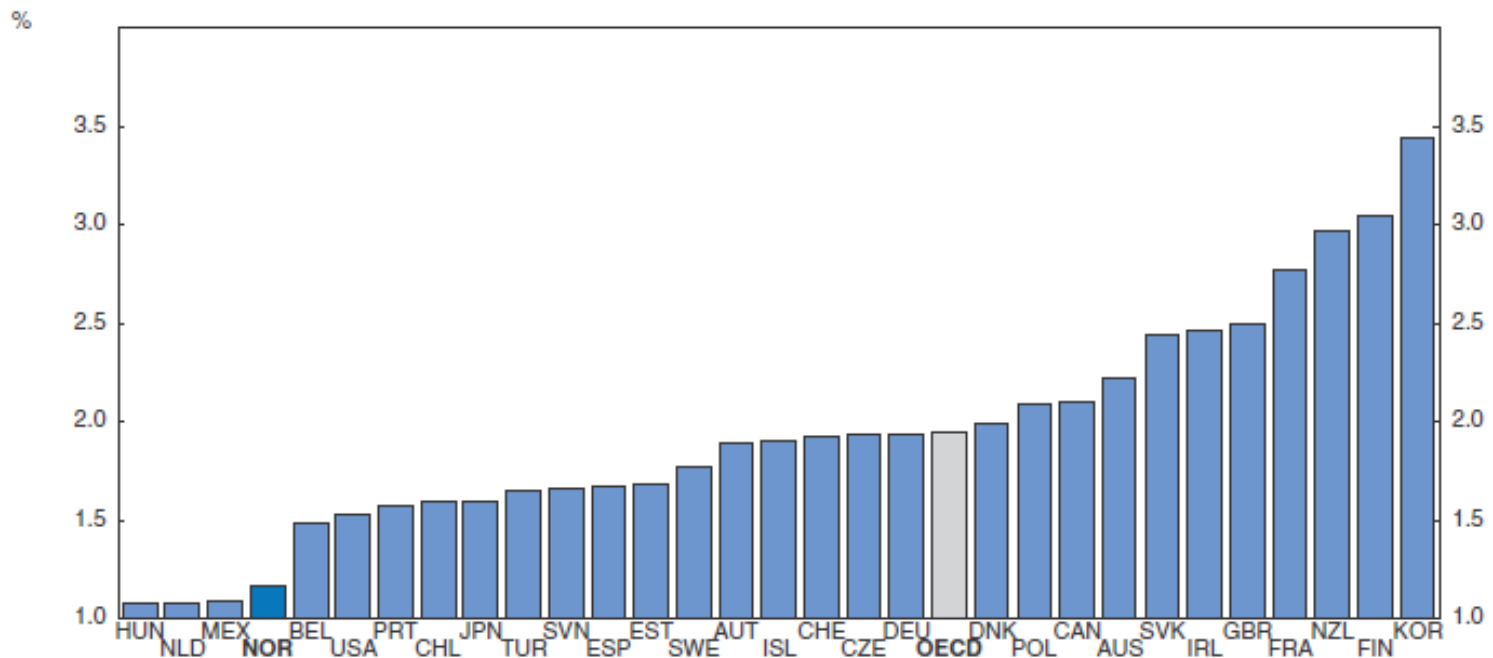
Kilde: Nasjonalbudsjettet og Hilde C. Bjørnland (desember 2012)

Norge har lav andel med nye bedrifter ('start-up rate')

Kilde: OECD

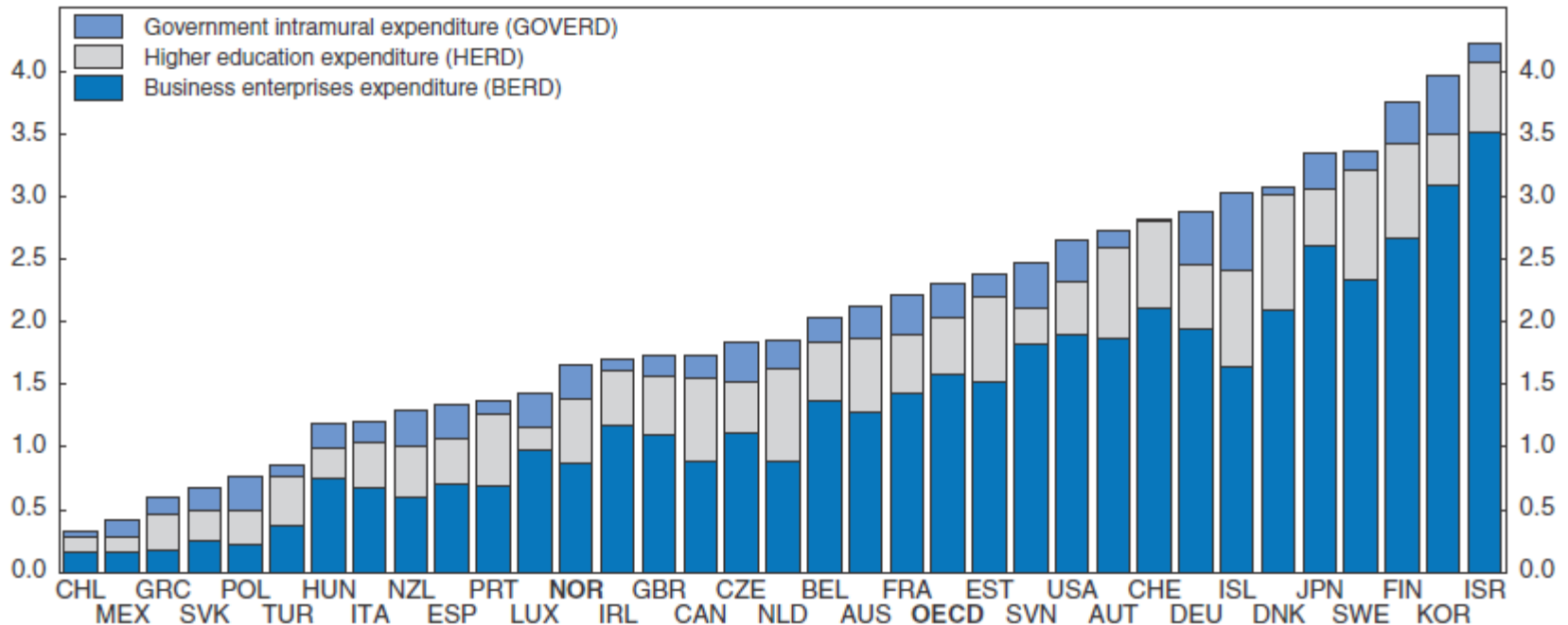
Andel med utdanning i teknologitunge områder er lav (evne til entreprenørskap)

Kilde: OECD

Utgifter på FOU fordelt på sektor er lav, (2011)

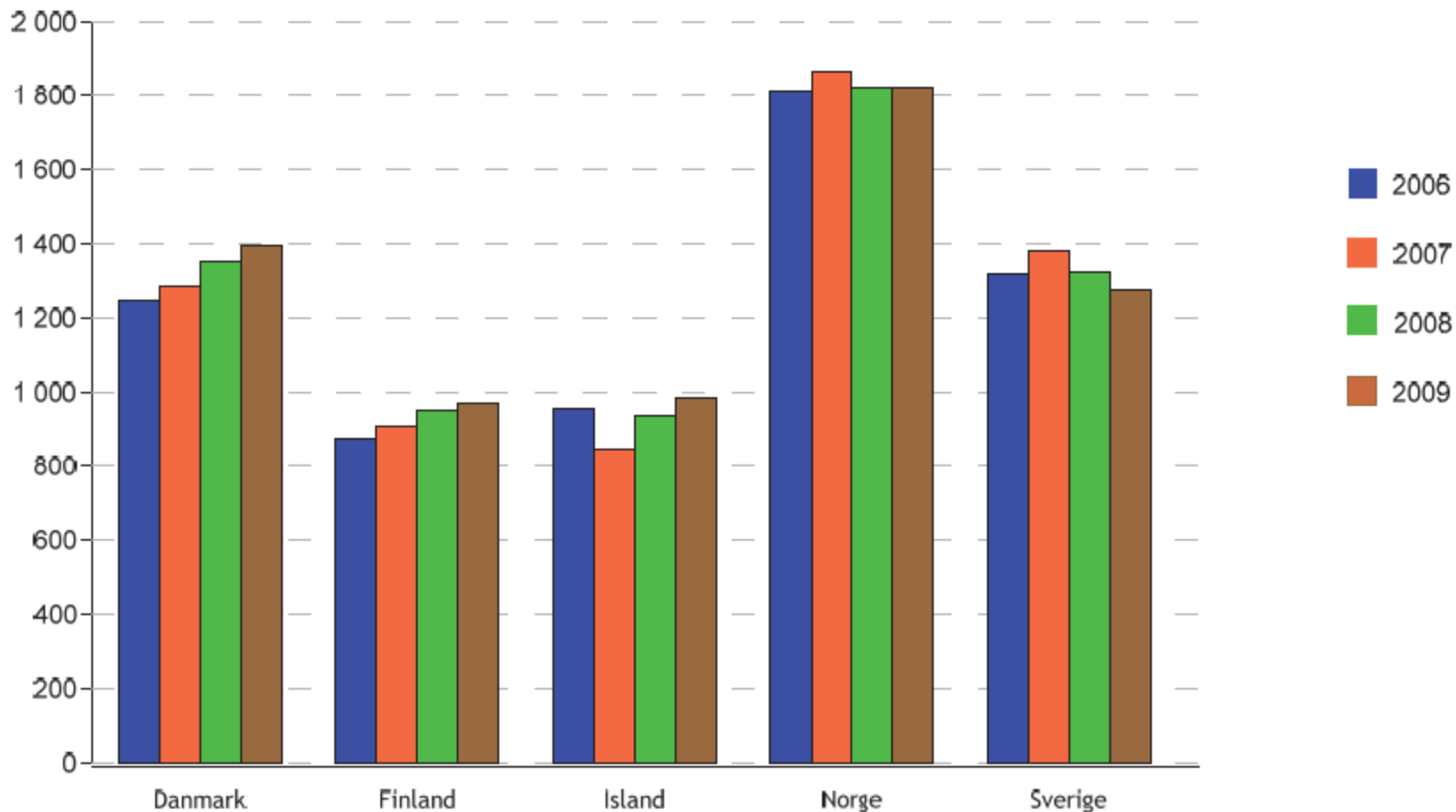
%

Kilde: OECD

Figur 1.4.6 Utgifter til uførhet i KPS per innbygger, Norden 2006-2009

Kilde: Normann, Rønning, Nørgaard 2013

Good luck or good policy?

- ❑ Store og positive ringvirkninger fra råvaresektoren til fastlands-økonomien i Norge (*good policy*)
- ❑ Mye av stimulansen til fastlandet kommet gjennom økte oljepriser (*good luck*), som sender lønninger og kostnader i været (*good* and *bad policy*)
- ❑ Finanspolitikken har også virket medsyklisk med økte oljepriser (*not good enough policy*)
- ❑ Få ben å stå på. For lite fokus på innovasjon og entreprenørskap. Kan omstille oss, men er enda ikke godt nok rustet (*bad policy*)

Takk for meg!

Noen kilder:

- ❑ Bjørnland, H.C. and L.A. Thorsrud (2014) “Boom or gloom? Examining the Dutch disease in two-speed economies”, CAMP Working paper series no 6/2014.

http://www.bi.edu/InstitutterFiles/Samfunns%C2%B0konomi/CAMP/Working_CAMP_6-2014.pdf

- ❑ Bjørnland, H.C. and L.A. Thorsrud (2014 a) “What is the effect of an oil price decrease on the Norwegian economy? A note based on the paper by Bjørnland and Thorsrud (2014)”

http://home.bi.no/a0310125/BT_OilPrice_2014.pdf

- ❑ Aastveit, K.A., Bjørnland, H.C. and Thorsrud, L.A. (2015): "What drives oil prices? Emerging versus Developed Economies". Forthcoming in *Journal of Applied Econometrics*, 2015.

http://www.bi.edu/InstitutterFiles/Samfunns%C2%B0konomi/CAMP/Working_CAMP_2-2012.pdf

- ❑ Bjørnland, H.C. and L.A. Thorsrud (2015) "Commodity prices, fiscal policy design and economic activity" Work in progress.